

Arkivnr: 2017/1553-2
Saksbehandlar: Anne Sara Svendsen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda		09.03.2017
Utval for opplæring og helse		14.03.2017

Frist for innsending av lærekontrakt/opplæringskontrakt

Samandrag

I ein del tilfelle vert kontraktar for lærlingar og lærekandidatar sende til fagopplæringskontoret for godkjenning først fleire månader etter at lærlingen/lærekandidaten har starta i lære. Det kan vere mange grunnar til at bedriftene brukar lang til før dei sender inn kontrakten. Bedrifta seier i slike tilfelle oftast at det har vore gitt opplæring, men at dei ikkje har nådd, eller har gløymt, å underskrive og sende inn kontrakten. Bedrifta melder i mange tilfelle ikkje frå før dei ved neste tilskotskøyting oppdagar at utbetaling/kontrakt manglar.

Praksis fram til no har vore at fagopplæringskontoret har godtatt den startdatoen som bedrifta har sett for opplæringa, og tilskot har vore utbetalt frå denne datoen.

Dette har uheldige konsekvensar: Det er ikkje greitt at ungdom arbeider utan kontrakt, og utan godkjend kontrakt betaler Statens lånekasse ikkje ut stønad til lærlingar/lærekandidatar, og statistikken for læreplass-situasjonen i fylket blir misvisande.

Samstundes må ein ta med i vurderinga at ei uheldig følge av endra praksis vil bli at i nokre tilfelle vil lærlingen/lærekandidaten misse stønad frå Statens lånekasse for dei månadene vedkomande har vore i opplæring før godkjent startdato på kontrakten.

Ut frå ei totalvurdering vil det likevel vere fornuftig å innføre frist for innsending av lærekontakt og opplæringskontrakt.

Forslag til vedtak

Alle lære- og opplæringskontraktar skal sendast til fagopplæringskontoret innan 2 – to månader etter oppstart av læretid. På kontraktar som ikkje er mottatt innan fristen, vil startdato for læretida bli sett til den dato vi mottar lærekontrakten, og ikkje den dato læreforholdet opphavleg starta. Det vil likevel bli gitt frådrag i læretida som yrkespraksis frå startdato til den dato lærekontrakten er mottatt hjå oss.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 17.02.2017

Bakgrunn

I ein del tilfelle vert kontraktar for lærlingar og lærekandidatar sende til fagopplæringskontoret for godkjenning først fleire månader etter at lærlingen/lærekandidaten har starta i lære. Det kan vere mange grunnar til at bedriftene brukar lang tid før dei sender inn kontrakten. Bedrifta seier i slike tilfelle oftast at det har vore gitt opplæring, men at dei ikkje har nådd, eller har gløymt, å underskrive og sende inn kontrakten. Bedrifta melder i mange tilfelle ikkje frå før dei ved neste tilskotskøyring oppdagar at utbetaling/kontrakt manglar.

Praksis fram til no har vore at fagopplæringskontoret har godtatt den startdatoen som bedrifta har sett for opplæringa, og tilskot har vore utbetalt frå denne datoen. Dette har enkelte uheldige konsekvensar:

- Det er ugreitt at ungdom er i arbeid i fleire månader utan kontrakt.
- Vi mottar lærekontraktar over eit halvt år etter start i bedrift, kontraktar som gjerne gjeld ungdom utan rett som har prøvetid. Det tyder at kontrakten vert sendt oss etter at prøvetida er over.
- Seint innsende kontraktar kan få konsekvensar for lærlingar som vil søke lån/stipend i Statens lånekasse, då stønad ikkje blir utbetalt før fylkeskommunen har godkjent kontrakten.
- Statistikken over godkjende kontraktar stemmer ikkje. Det er desse tala Utdanningsdirektoratet brukar i dei nasjonale oversiktene, og som vi blir målte på.

Ut frå dette vil det vere ein føremon at det vert innført frist for innsending av signert kontrakt til fagopplæringskontoret.

Samstundes må ein ta med i vurderinga at ein uheldig konsekvens av endra praksis vil bli at i nokre tilfelle vil lærlingen/lærekandidaten misse stønad frå Statens lånekasse for dei månedene vedkomande har vore i opplæring før godkjent startdato på kontrakten.

Ut frå ei totalvurdering vil det likevel vere fornuftig å innføre ein slik frist.

Lovverket

I opplæringslova § 4-5 står det at lærekontrakt/opplæringskontrakt skal opprettast når læreforholdet startar, og at kontrakten skal vise til den arbeidsavtalen lærlingen/lærekandidaten har. Arbeidsavtalen skal i følge arbeidsmiljølova § 14-5 ligge føre snarast mogleg, og seinast ein månad etter at arbeidstilhøvet startar. Vidare finn vi i Utdanningsdirektoratet sitt skriv (sist endra 29.01.2016) om *Rutiner og vilkår for tilskudd til bedrifter som tar inn lærlingar og lærekandidater* :

4.2 Godkjenning av lærekontrakt og opplæringskontrakt, jf. opplæringsloven § 4-5

Etter opplæringsloven skal lærekontrakter og opplæringskontrakter opprettes skriftlig når læreforholdet tar til. For å bli gyldig må kontrakten godkjennes av fylkeskommunen. Det er bare godkjente kontrakter som gir grunnlag for utbetaling av tilskudd. Tilskuddene skal gjelde fra kontrakttidens start. Fylkeskommunene må selv vurdere om det er hensiktsmessig med konkrete frister, for hvor snart en inngått kontrakt skal sendes til godkjenning.

Praksis i andre fylkeskommunar

Praksis i andre fylkeskommunar varierer. Vi har undersøkt med Hedmark og Rogaland, som begge har krav om godkjenning av kontrakt seinast ein månad etter start av læretida. Dersom kontrakten kjem inn seinare enn dette, vert ikkje kontrakten tilbakedatert meir enn ein månad, og lærlingen får godskrive praksis for dei resterande månedene. På denne måten misser ikkje ungdommen tid, men bedrifta vert straffa for sommel ved at kontraktstida vert kortare, og dei misser tilskot.

Overslag viser at i 2016 betalte Hordaland fylkeskommune ut ca 8,5 mill kr for læretid der kontrakten var meir enn 1,5 måned forseinka inn til fylkeskommunen. I 2015 var kostnaden rundt 7,7 mill kr.

Forslag til innsendingsfrist for Hordaland

Fagopplæringskontoret har tidlegare fått vurdert denne problemstillinga juridisk. Juristen skriv:

Her må vi for å komme vidare se litt hen til arbeidsmiljøloven, som gir en viss veiledning. Det fremgår av arbeidsmiljølovens § 14-5 at skriftlig arbeidsavtale skal foreligge snarest mulig, og senest innen en måned etter at arbeidsforholdet begynte. Seneste aksepterte frist i arbeidsmiljøloven for utarbeiding av arbeidsavtale er således 1 måned etter arbeidsforholdets begynnelse.

Forutsatt at bedriften så sender inn lærekontrakt til fylkeskommunen slik opplæringsloven krever, kan vi anta at det ved normal forsendelse og saksbehandlingstid ikke skal ta mer enn ytterligere 1 måned før lærekontrakten er godkjent.

Jeg mener derfor at vi på denne bakgrunn kan akseptere å datere kontrakter maksimalt 2 måneder tilbake i tid ved behandling av godkjenning. Datering til et tidligere tidspunkt enn dette synes for meg å innebære aksept av opprettelse av arbeidsavtale utenfor de rammer arbeidsmiljøloven fastsetter / senere innsending enn opplæringsloven fastsetter. Jeg understreker at dette er min frie vurdering av rettsstoffet, jeg har ikke kjennskap til "hjemmelen" for å benytte eksakt 2 måneder som ytre grense, men hjemmelen kan være vurdering som vist ovenfor. Men min oppfatning er altså følgende:

- Senest 1 måned etter arbeidsforholdets begynnelse kan det lovlig inngås arbeidsavtale som viser tidligere starttidspunkt. Dette er en åpning for "antedatering" i arbeidsmiljøloven. "Antedatering" ut over 1 måned vil være i strid med loven.
- Innsending og saksbehandling – 1 måned.
- = Maksimal "antedatering" 2 måneder ved saksbehandling.

Når jeg setter antedatering i anførselstegn er det for å illustrere at dette er en lovlig dateringsordning. Antedatering er i utgangspunktet ikke lovlig.

Jeg legger til at ytterligere tilbakedatering utover to måneder, kan få den konsekvens at flere bedrifter benytter muligheten for å gi lærlinger "prøvetid" før man bestemmer seg om læreforhold skal inngås. Prøvetid er som den klare hovedregel ikke tillatt, jf. oppl. § 4-5.

Fagopplæringskontoret ønsker å endre praksis slik at alle lærekontraktar skal sendast til fagopplæringskontoret innan 2 – to månader etter at læretida starta. På lærekontraktar som ikkje er mottatt innan fristen, vil startdato for læretida bli sett til den dato vi mottar lærekontrakten, og ikkje den dato læreforholdet opphavleg starta. Det vil likevel bli gitt frådrag i læretida som yrkespraksis frå startdato til den dato lærekontrakten er mottatt hos oss.